RÉSERVÉ AU TONKIN

NAM THỨ MƯỜI HAI — SỐ THỨ 2137 — MỖI SỐ 0$03 — NGÀY THỨ HAI 5 MAI 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Trung Bắc Tân Văn	Trung Bắc Chủ Nhật	Hà Thành Ngọ Báo	Hà Thành Ngọ Báo + Trung Bắc Tân Văn	Trung Bắc Tân Văn + Trung Bắc Chủ Nhật	Hà Thành Ngọ Báo + Trung Bắc Tân Văn + Trung Bắc Chủ Nhật
Một năm.	6$00	6$00	6$00	6$30	6$60	12$00
Các làng và	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.50	6.00
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.55	1.00

* Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. G. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HỮU-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

DÉPOT LÉGAL
NOV 1924
NEUILLY

ANNONCES
Décomptées à raison de 5 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.
Une seule insertion . . . 0 $ 80 la c/m
Par contrat amiable
Par centimètre et par insertion . . . . . 0 $ 15 la c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 80 la c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Ba cái vấn-đề trong tờ thông-tư của quan Thống-sứ về việc cải-lương hương-chính

Ba cái vấn-đề ấy là những vấn-đề gì? Như lời bản báo đã dịch đăng trong một số báo trước: Một là cái chức chánh phó hương-hội hiện thời không mấy làng mà có được những người xứng đáng hoặc là hương-quan, hoặc là thân-sĩ, hoặc là người có học-thức, có thế-lực chịu ra làm, có lẽ bởi cái giá-trị chánh phó hương-hội như bây giờ đối với những bậc ấy còn rẻ quá; muốn nâng cao cái giá-trị chánh phó hương-hội cho được có những người xứng đáng như thế ra làm thì nên làm thế nào? Hai là cái chức chánh phó hương-hội như bây giờ không có văn-bằng của chánh-phủ, không có ngôi thứ ở trong làng; nay nhà-nước tính cấp cho mỗi viên chánh phó hương-hội một đạo văn-bằng và phẩm cho cái ngôi thứ ở trong làng, mà ngôi thứ ấy nên định cho như thế nào là phải, lại có nên cho cả thư-ký, thủ-quĩ và các tộc-biểu cũng có được cái ngôi thứ gì không, mà cho ngôi thứ những người ấy thì nên cho vào bậc nào? Ba là nên cử để cho làng được tự do sắp đặt các ngôi thứ ấy hay nhà-nước nên can-dự vào, mà nên thì làm thế nào?

Vấn-đề tuy có ba mà tóm nhận cái chủ-ý của quan Thống-sứ chỉ có một điều là ngài đã hiểu rõ cái chức chánh phó hương-hội như bây giờ những người có tài-đức, có kiến-thức chắc không bao giờ có người chịu ra làm, mà chánh phó hương-hội nếu không có được những người có tài đức, có kiến-thức ra làm thì việc cải-lương hương-chính ở Bắc-kỳ dù ngài có cố công cùng sức vì dân ta săn sóc đến đâu, không khéo cũng chỉ thành ra bắt bóng mất cả; ngài rất nhiệt-thành lo-lắng về việc cải-lương hương-chính, muốn cho có thành-hiệu tốt, nên cần mong có những viên chánh phó hương-hội xứng đáng dắc-nhân mà muốn cho có những viên chánh phó hương-hội là những người có tài đức, có kiến-thức ra làm nên cần phải nghĩ cách làm cho cái chức chánh phó hương-hội có một cái giá-trị cao quí hơn lên nữa. Ấy ba vấn-đề mà rút lại có một chủ-ý đó mà thôi.

Mà chủ-ý đó thật là phải lắm, dùng với cái tình hình cải-lương hương chính ở các làng ta hiện bây giờ lắm; suy cái chủ-ý ngài thật đủ biết ngài dạ cả trí cao, hiểu thấu dân tình phong-tục của xứ mình mà quả có cái thực tâm thực-lực hưng lợi trừ tệ cho dân; không phải như lối các quan lớn mình ngày xưa có ông biện sự không chịu nhận chân, bắt kỳ việc gì cũng chỉ lấy một sớ hiếu-dụ, một tập công-văn lâm bỏ xong chuyện, lại có ông nhân sự mà tòng trung tác tệ, việc nào cũng dèo có mấy khoản tiền trình, tiền báo, tiền trát, tiền khai, càng chỉnh-đốn dân sự nhiều, việc càng nhiều thì tội quả càng nặng đầu; ngài đã có một cái chủ-ý hay như thế, thì những cái tệ-đậu sinh ra bởi việc cải-lương hương chính chắc thế nào cũng có lúc trừ khử được dần dần mà cái nền dân-trị ở xứ ta may nhờ tay ngài mà đừng dần vụng-vững lại được.

Cái tệ-đậu về việc cải-lương hương-chính những thế nào? Trong tờ báo này đã có nhiều lần bày tỏ hết điều; mà bao nhiêu những cái tệ-đậu ấy sở-dĩ đến nỗi sinh ra cái nguyên-nhân thứ nhất là đều tự chánh phó hương-hội không được người hay, nói rõ ra tức là những người có học-thức, có thế-lực chưa ai chịu ra làm cái chức ấy vậy. Vì sao mà những người có học-thức, có thế-lực ở trong các làng, sống cùng làng, chết cùng làng, há là không đoái-hoài tới cái nghĩa quê-hương, trên cha chú, dưới con em, còn nỡ tiếc cái tài lực của mình mà không đem bảo hiệu cho nơi mình cắt rốn chôn rau, phong mỗ đắp nấm? Trong đó có một cái lý-do cực chẳng đã mà phải thế, quá như lời trong các bài trước của bản-báo đã giải rõ, quả là tại cái giá-trị chức chánh phó hương-hội như bây giờ đối với những người ấy còn là rẻ quá; mà rẻ đó không phải là rẻ tại không có cái văn-bằng của chánh-phủ, không có cái ngôi thứ ở trong làng; nếu tại thế thì những người có tài đức, có kiến-thức ở các làng trong xứ ta phi là những quan lớn quan nhỏ về hưu thì là những nghề, cử, tú, ấm tại quán, phi là những ông từng chủ-trương các hội công-ích thì là những ông đương quản-lý các sở công thương, cái ngôi-thứ ở trong làng chắc các ông ấy đã có sẵn cả rồi, mà cái văn-bằng chánh phó hương-hội dù nhà nước cấp cho thế nào cũng chưa hẳn đã vinh qui hơn cái văn-bằng sẵn của các ông ấy được: rẻ đó là rẻ tại cái địa-vị chức ấy chưa được đích đáng, cái quyền hạn chức ấy chưa được phân-minh; những người đã kể vào bậc có tài đức, có kiến-thức ở các làng, đã có cái văn-bằng không phải là không vinh qui rồi, đã có cái ngôi thứ cao trọng trong làng rồi mà không vì danh vì lợi, chịu lao tâm khổ tứ ra gánh việc làng, tất chỉ có một cái mục-đích muốn làm cho được phúc dân lợi làng, mà địa-vị đã không được đích đáng, quyền hạn đã không được phân-minh thì cái bão-phụ phúc dân lợi làng cũng khó hòng thi-thố ra được, có mỗi một cái mục-đích tối thiết đó mà đã không thể đạt được thì thử hỏi những người ấy còn hăm-mộ, còn hăm-hở cái gì mà chịu ra làm?

(*Còn nữa*) T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 3 và 4 Mai 1924

Việc nước Hy-lạp

Trong cuộc biểu-tình của đảng Cộng-sản ngày 1er Mai mới rồi, có 17 người bị thương.

Có một đảng mưu việc cách-mệnh, nhưng việc không thành.

Việc nước Đức

Tin Essen. — Các thợ mỏ không ưng làm việc ở dưới mỏ một ngày là tám giờ. Tại nhiều giếng mỏ, thợ mỏ nghỉ làm việc được bảy giờ thì nghỉ mà đòi được lên trên mặt đất.

Tin Munich. — M. Schweyer, thượng-thư bộ nội-vụ công-bố rằng cái phong trào cấp-tiến quốc-dân thực là nguy-hiểm cho nhà nước.

Hoa-kỳ với việc Âu-châu

Báo *Daily Telegraph* nói rằng nhiều nhà tỷ tại Hoa-kỳ định tán-trợ việc giảm hoặc bãi các trái-khoản chiến-tranh của Đồng-minh nợ Âu-châu.

Quan thống-lĩnh Coolidge khen ngợi đại-tướng Dawes đã giúp được nhiều việc. Các nhà giám-đốc có đáp lại rằng các nhà ấy mong rằng các nước Đồng-minh sẽ ưng-thuận cái chương-trình của các nhà ấy.

Một nhà ngân-hàng buôn bán dầu cơ về tiền franc

Nhà ngân-hàng *Banque de l'Europe Orientale* buôn bán dầu cơ về tiền franc mới bị vỡ nợ.

Nước Đức và nước Nga

Tin Berlin. — Một viên tổng sự ở phái bộ thương-mại của chánh-phủ Xô-viết bị bắt ở Wurtemberg. Khi bị giải đến Pomeranie, người ấy kéo những người lính giải mình đến bộ đại-sứ Nga; đến đấy những người lính giải nấu đều bị giam lại. Sở Cảnh-sát Đức được tin ấy đã đến bộ Ngoại-sự, bắt viên đại-sứ Xô-viết cùng những người tổng sự ở đấy.

M. Kreutzski đã đi Moscou. Chánh-phủ Xô-viết có lại cáo cho các báo một bài nói rằng sở Cảnh-sát nước Đức phạm cái quyền lãnh-sự tại-phán của nước Nga. M. Stresemann cũng công-nhận rằng việc của sở Cảnh-sát nói Đức làm trái phép.

M. Kreutzski về Moscou, song không phải là hai nước Nga Đức tuyệt giao với nhau.

Nước Nga yêu cầu nước Đức phải từ tạ về việc ấy.

Người ta nói sở đại sứ nước Nga không được hưởng cái quyền lãnh sự tài-phán, và cái thái-độ của chánh-phủ Xô-viết trái với luật-pháp nước Đức về các hội và các báo.

CÁI TỤC MÊ TÍN ĐỊA-LÝ Ở TRUNG-HOA

Ở Bắc-kinh ít lâu nay người ta có đóng một thứ áo quan bằng xi-măng cốt sắt, học bằng gỗ tốt, dài hơn áo quan thường, mà cũng không đắt hơn mấy. Nhưng các thầy địa-lý nói rằng dùng áo quan ấy không được, vì hơi đất không vào được đến hài-cốt thì động, vì vậy thiên-hạ không mấy người dám dùng.

Tin Trung-hoa

Ngày 25 Avril 1924

Cố-duy-Quân lại đến bộ coi việc

Cố-duy-Quân cáo ốm hết hạn, đã đến bộ coi việc.

Tin Vương-khắc-Mẫn

Ngày 15 avril, Vương-khắc-Mẫn ở Tây-sơn về Bắc-kinh, có đặt tiệc ở nhà riêng mời Vương-thừa-Mân và tỏ ý cũng chưa nhất định từ chức.

Tào-Côn nghe tin Vương-khắc-Mẫn đã về Bắc-kinh, sai Vương-đục-Chi đến nhà riêng khuyên dụ và giao cả cái giấy xin từ chức lần thứ hai của Vương.

Việc kim-phật-lang

Việc kim-phật-lang rất là khẩn cấp, quốc-vụ-viện hỏi ý-kiến Tào-Côn để quyết định.

Ủy-viên Nga với công-sứ Nhật

Chánh-phủ Bắc-kinh hiện đương yên-cầu chánh-phủ Nga đổi ủy-viên Nga về nước, nhưng ủy-viên Nga cũng đã quyết ý đợi Bắc-kinh, bây giờ còn ở lại là cốt để trò-chuyện với công-sứ Nhật; và lại công sứ Nhật đã đánh giấy thép về Đông-kinh hỏi ý-kiến chánh-phủ Nhật, cho nên ủy-viên Nga lại có ý muốn đợi giấy thép trả lời của chánh-phủ Nhật.

Việc thuế thuốc lá ở Giang-tô

Công-sứ Anh lại đến ngoại-giao-bộ kháng nghị việc thu thuế thuốc lá ở Giang-tô.

Tin Lạc-dương

Ngô-bội-Phu quyết ý bắt các Hung-binh Ký và cử Trịnh-sĩ-Kỳ tạm kiêm chức tỉnh-trưởng.

Ngân-vân-Bằng về Bắc-kinh

Ngân-vân-Bằng về Bắc-kinh, thanh ngôn rằng cốt về làm lễ chôn thọ cho mẹ, nhưng nhiều người đồn rằng chủ ý Ngân là để vận-động việc tổ chức nội-các.

Thương-khách Anh bị thương

Ở trong tỉnh-giới sứ-đoàn (Bắc-kinh) có một tên vệ-binh Trung-hoa xung đột với một người thương khách Anh. Thương-khách Anh bị thương nặng, công-sứ Anh tư giấy hỏi ngoại-giao-bộ, lời lẽ rất là nghiêm thiết.

Ngô-bội-Phu đối việc tỉnh Hồ-nam

Ngô-bội-Phu đánh giấy thép về Bắc-kinh, trù liệu phương-pháp xử trí tỉnh Hồ-nam, vẫn chủ-trương duy trì Triển-hằng-Dịch.

Lục-Cẩm thay chức Thái-thành-Huân

Ngô-bội-Phu và Tổ-nhiếp-Nguyên cùng đánh giấy thép về Bắc-kinh xin thay chức Thái-thành-Huân, Tào Côn cử Lục-Cẩm thay Thái.

Hứa-sùng-Trí sang Tây-giang

Tôn-Văn lấy rằng liên quân đến tự hội ở Đông-giang, sợ ở lâu-giang có việc gì biến loạn chăng, đã hạ-lệnh sai Hứa-sùng-Trí đem quân đội đi tuần thị các địa-hạt Tây giang.

Tôn-Văn đi kiểm sát binh-công-xưởng

Tôn-Văn lấy rằng việc chiến-tranh ở Đông-giang, lần này tất phải hiểu-kết, cử Mã-xiêu-Tuân làm binh-công xưởng trưởng, mở xưởng đúc súng xưởng trưởng, mở xưởng đúc súng đồng chế thuốc đạn ở Thạch-tinh để chở sang Đông giang tiếp ứng cho liên-quân. Ngày 16 avril, Tôn đã cùng với các tướng bộ sang Thạch-tinh kiểm sát binh-công-xưởng.

Tin Đông giang

Liên-quân chia ba đường sang đánh Huệ-châu, hiện đã tiến đến ngoài thành và đã khai chiến rất là kịch-liệt.

MỘT TAY ĐÃ CỨU ĐƯỢC MƯỜI SÁU NHÂN MẠNG

Mới rồi một ông cụ 85 tuổi là M. Louis Descoins nhảy xuống sông Seine cứu được người đàn bà gần chết đuối.

Trước đây, chính tay ông ta đã cứu được 15 người, nay lại cứu được người này nữa là người thứ mười sáu.

Cuối tháng mars mới rồi, nhân ngày hội hàng năm của các nhà biết bơi, và các nhà cứu người, M. Pitet là hội-trưởng hội liên-hiệp các hội bơi lội và cứu người có rủ ông một cái kim-bội-tinh của hàn-hội. Các quan chức đến dự lễ rất đông.

Người ta kể chuyện ông Descoins là một người can-đảm từ khi ít tuổi. Năm 1870, trong khi kinh-thành Paris bị vây, quân lính tuần-tiễu rất dữ dội, ông đem lội dưới sông Seine để tổ dương quân-tiếp thông tin tức từ Mont-Valérien đến Rouen.

Tại Hội Khai-trí tiến-đức

Chiều hôm qua, hồi 3 giờ, hội Khai-trí tiến-đức đã họp đại-hội-đồng tại nhà công-quán, quan hộ-lý Thượng-thọ-Phú có đọc bài diễn-thuyết sau này

Thưa các ngài,

Tôi xin thay mặt Hội-đồng quản trị hội Khai trí trình Đại hội-đồng về công việc trong năm 1923.

Tình hình hội ta năm vừa rồi được hoàn hảo cả. Về lý tài, về các công cuộc lập ra, về thanh thế trong các hội mọi đường đều tuấy tấn tới hơn trước.

Số hội-viên các hạng tăng hơn năm ngoái được ngót hai trăm người.

Tổng số hội viên năm 1922 đã được 1099 vị; năm 1923 lên tới 1286 vị. Trong số đó thì:

Danh-dự hội-viên tây . . 90 vị.
Tán-trợ hội viên . . . . 80 vị.
Chủ-trì hội-viên . . . . 933 vị.
Thường hội-viên . . . . 184 vị.

Trừ những người xin ra hội và các hội viên quá-cố, còn lại được 1270 vị.

Một hội có hơn một nghìn hội-viên kể cũng là một hội to vậy. Nếu hơn một nghìn người ấy đều đồng tâm hiệp lực, một lòng nhiệt thành về chủ nghĩa hội, thì thế-lực của ta mạnh biết là dường nào! Đời này là đời trọng số nhiều; số người ta không phải là không nhiều và còn mỗi ngày một nhiều hơn nữa; nếu khéo kết hành đoàn thể bền chặt, thì lo gì không đủ sức làm những công việc to có ích lợi cho nước?

Tục ngữ có câu: *Có bột gột nên hồ.* Nay bột ta đã có, phải làm thế nào mà gột cho nên hồ. Đó là phận-sự của 1270 vị hội-viên ta.

Trong số 1270 vị đó, có thể cho là gồm cả phần lọc-lõi trong quốc dân ta ở xứ Bắc-kỳ. Chắc nhân-tài không thiếu chi, mà tiền-tài cũng có đủ. Bây giờ chỉ phải làm nên công-cuộc cho xứng-đáng với lòng kỳ-vọng của quốc-dân.

Về lý-tài thì lát nữa ông Thủ-quĩ sẽ trình các ngài về khoản chi thu năm 1923. Lại Hội-đồng kiểm-quĩ cũng sẽ trình các ngài về hiện-tình công-quĩ của hội thế nào.

Quĩ Hội của ta làm ba phần: quĩ chính là chủ các khoản chi thu của hàng hội; quĩ Ấu-trĩ-viện và quĩ của công-quán.

Thuộc về quĩ chính thì năm ngoái tổng-cộng các khoản thu là 9.152 p.69, trong số đó có 4.000 $ của Phủ Toàn-quyền trợ-cấp, còn thì là tiền quyên và tiền nộp của các hội-viên và mấy nhà nhảo-tâm ở ngoài.

Tổng cộng các khoản chi, tính cả tiền làm nhà bồi nhà bếp, tiền sắm sửa đồ đạc, tiền trả nhà băng hơn 1.00 đồng, tiền trả lại quĩ ấu-trĩ-viện hơn 800 đồng là 8.891 $ 56.

Ngày 31 décembre 1923, còn lại trong quĩ chính là 256 p. 13.

Thuộc về quĩ ấu-trĩ-viện, thì trong năm 1923 thu được 4.354 p. 28, số ấy cộng với số tiền còn lại trước được cả thảy 8.053 p. 40.

Số chi phần nhiều là trợ-cấp cho ấu-trĩ viện các tỉnh Hà-đông, Hưng-yên, Hải dương, Bắc-ninh từ năm 1922 cộng là 3.712 p. 75.

Vậy còn lại trong quĩ cuối năm 1923 là 4.340 p. 65.

Thuộc về quĩ công-quán thì số thu trong năm 1923 cả thảy là 5.585 p. 81, số chi 5.297 p. 16, còn lại trong quĩ ngày 31 décembre 1923 là 288 p. 65. — Nhưng trong số chi thu đó phải chia ra làm hai kỳ: một kỳ từ tháng giêng đến tháng sáu, một kỳ từ tháng sáu đến tháng 12. Kỳ thứ nhất thì Hội quán-lý lấy, phải nuôi bồi nuôi bếp, trả tiền đèn tiền nước, tổ mất 662 p 62, quĩ chính phải phụ cho ngót 700 đồng; kỳ thứ hai thì Hội giao cho người lĩnh trông quản lý các khoản kinh-phí Hội không phải chịu đồng nào cả, mà được hoa-lợi đồng 15 phần, cuối năm tính được thừa ra 257 p. 22 Xem như thế thì cách cho lĩnh-trung có phần lợi cho hội hơn, nhưng mà cũng lại có điều bất-tiện, vì người lĩnh-trung có khi ham lợi, dọn ăn không được tươm-tất, tính giá thường khi phải phàn-nàn. Việc này Hội-đồng coi công quán để từng xét đến, định cho hết hạn lĩnh-trung một năm (nghĩa là đến cuối tháng sáu tây này), rồi sẽ liệu cách chỉnh-đốn lại.

Nay xin nói về những công cuộc của Hội đã làm trong năm 1923.

Về việc ấu-trĩ viện thì lát nữa ông Phó thư-ký Lê-thành-Ý sẽ đọc tờ trình của quan Tissot là chánh Hội-đồng quản-trị ấu-trĩ viện về tình-hình các vườn ấu-trĩ năm ngoái. Trong năm ngoái quan Tissot đã tận tâm trông nom việc ấu-trĩ viện, chúng ta cũng nên nhân dịp này cảm ơn ngài.

Hiện đã lập được ở bốn tỉnh Hà-đông, Hưng-yên, Hải-dương và Bắc-ninh 11 cái ấu trĩ-viện, đại-để chúng là thịnh-vượng cả, có vài ba nơi nữa đương lục-tục sắp mở xong. Nhưng cả Bắc-kỳ mới được 10, 15 sở ấu-trĩ-viện như thế thì còn ít lắm. Ước gì mỗi tỉnh được số ấy, hơn nữa kém thì mới gọi là đạt được cái mục-đích bảo-trợ cho bọn con nhỏ miễn nhà-quê.

Lệ thường ở nước ta, việc gì mới khởi xướng ra cũng nhiều người nhị-tiện-thành, rồi sau người lạnh dần đi. Việc ấu-trĩ-viện này xem ra cũng thế, gần đây kẻ ông thấy mấy nơi nói lập thêm được sở nào nữa.

Nhân tiện đây tôi xin các ngài lưu tâm cổ động cho sở ấu-trĩ-viện mỗi ngày được tăng thêm lên. Việc này ngày nay cần hơn việc khác, cần phải nhiệt-thành bổ chỉ, lại phải có bụng thực-hành, chứ không chỉ vụ phô-trương mà thôi. Ấu-trĩ-viện nay là vì sự hoạt động nâng nấy chứ không phải vì một ngày khánh-thành rực-rỡ. Lại cũng không nên miễn-cưỡng: nơi nào xét ra có thể lập được ấu-trĩ-viện, thì nên giục-giã lập cho thành rồi phải nên giữ cho bền, lại phải nên mở mang cho mỗi ngày một rộng thêm ra. Vậy trước khi khởi xướng, phải trù-tính cho đủ mọi điều và mưu lấy sự thành-lập vinh viễn. Nhưng nơi nào xét ra chưa thể làm được vững bền, hoặc người ta chỉ-dụa mà không hiểu rõ; duy-danh mà không cần-thực, hay vì duyên-cớ gì khác, thì không nên miễn-cưỡng làm để trông quan-chiêm một lúc, rồi đến nỗi chúng bỏ đó không ai nhìn nữa. Tôi thường nghiệm thấy những điều khuyết-điểm đó trong các công-cuộc của người mình, nên muốn nhân dây kính-cẩn cáo ngài có bụng về việc xã-hội.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Việc xuất-sắc nhất của hội ta trong năm mới rồi là việc mở đấu-xảo.

Cuộc đấu-xảo mỹ-nghệ cuối năm 1923 thịnh-hành thế nào các ngài chắc còn nhớ cả. Và các tân-văn tạp-chí đã nói tường, các ngài ở xa thường đã biết rõ.

Cuộc đấu - xảo này chủ-ý là để khuyến-khích tưởng-lệ cho các nghề đẹp nghề khéo trong nước, ở nước ta bây giờ mỹ-thuật cũng như học-thuật, dương vào buổi giao-thời ; lối-lăng chưa có định-thức. Có nên giữ kiểu cũ không ? Có nên theo lối mới không ? Hay là nên châm-chước cả hai đằng ? Có một cái biểm-tượng cho các mỹ-nghệ ta, là nhà nghề thường bay a-dua theo lối tây quá, làm mất cả cốt-cách Annam đi, chính người qui quốc cũng phải kêu. Nếu mở cuộc Đấu-xảo giúp cho các nhà nhận chân được mấy điều đó, thì cũng là ích lợi cho mĩ-nghệ nước nhà nhiều lắm. Chắc một lần đấu xảo, chưa trông thấy công-hiệu ngay được, nhưng mỗi năm có một kỳ đấu-xảo như thế, ít lâu tất có ảnh-hưởng hay.

Kỳ Đấu-xảo năm ngoái mà thành công được là phần nhiều nhờ quan Đốc Hiérolts, các ông giáo bà giáo và học-trò trường Bách-nghệ giúp vào tận tâm lắm.

Cuộc Đấu-xảo bắt đầu mở từ ngày 25 tháng 11, đến ngày 10 tháng 12 tan. Từ hôm mở cho đến hôm đóng, ngày nào cũng đông người xem. Nhất là người qui-quốc lại lấy làm khen lắm, và đồ bày ít mà kén chọn lọc lối, lại bài trí một cách rất nhã nhặn.

Ngày chủ-nhật, trong vườn nhà hội lại có bày các trò vui, mỗi lần kể đến nghìn người đến xem. Tiền thu về bán vé trong 15 hôm được non 1400 $, coi đó thì đủ biết số người đến xem đông là dường nào. Trước khi mở cuộc đấu-xảo vẫn sợ kinh-phí mất nhiều, không khỏi phải trích tiền công-quĩ, nhưng may thu nhập cả thảy được hơn 1500 $ chi phí các khoản rồi lại còn 465 $ bỏ vào quĩ.

Cuộc đấu-xảo này là lần đầu của hội mở ra, được như thế đã là tốt lắm rồi. Thật là nhờ cả các ông có phần việc trong hội, vì công ích mà trong một tháng trời bỏ cả công việc riêng, lo về việc tổ-chức cuộc đấu-xảo. Hội lấy làm cảm ơn các ông. Lại xin có lời kính-cáo cả các ngài hội - viên ở ngoài, hoặc trong sự sắp - đặt có sơ - suất điều gì, xin cũng miễn chấp cho và dương trách-bị quá. Trách-bị quá là phụ-công những người đã vị việc công-ích mà chịu phần khó nhọc. Nghe đâu chỉ vì một việc phải lấy vé 2 hào ngày thường và 5 hào ngày chủ nhật để vào xem Đấu-xảo và xem các trò vui, mà có ít nhiều các hội-viên lấy làm không bằng lòng, khởi ra những lời dị nghị. Nguyên việc này, hội-đồng quản-trị định như thế là chiểu theo lời bàn của mấy quí-quan có chân hội đồng bảo-trợ nghĩ rằng mở ra cuộc Đấu xảo tất kinh phí rất nhiều, không lẽ bắt công-quĩ phải chịu cả, nên đặt ra lệ vào xem phải mất tiền, người trong hội cũng như người ngoài, người trong hội vào làm gương cho người ngoài, vừa giúp thêm vào cho hội, tưởng số tiền chẳng bao, các hội-viên cũng có đủ công-tâm mà không phàn bì vậy. Các qui-quan nghĩ như thế, vì sự đó là sự thường ở các nước văn-minh. Vậy mà có ngài hội-viên lấy thế làm mếch lòng, thì có lẽ sự thường ở các nước văn-minh chưa thi-hành được ở nước ta chăng ? Đó cũng là một điều kinh nghiệm cho sau này.

Bữa khai Đấu-xảo, chính quan Toàn-quyền thân-hành đến khánh-thành, ngài lấy làm ngợi khen lắm. Lại quan Thống-sứ Bắc-kỳ cũng tỏ lòng ân cần về việc ấy, ngài có hứa rằng ngài sẽ sẵn lòng thưởng phẩm-hàm và mề-đay cho những người có đồ đấu-xảo đẹp và những người có công về việc đấu-xảo để hiểu ý chánh-phủ khuyến khích cho kỹ-nghệ bản-xứ.

Còn một việc nữa, hội khởi-hành năm ngoái, cũng là việc quan hệ và việc lâu dài, tức là việc khởi thảo một bộ « Việt-âm tự-điển ». Việc này cần-cấp là dường nào, không cần phải nói chắc các ngài cũng biết cả. Hội-đồng quản-trị chúng tôi có giao cho một văn-học ban, đã bắt đầu làm từ cuối năm ngoái. Văn-học ban có các ông Phạm-Quỳnh, Nguyễn-v-Vĩnh, Trần-trọng-Kim, Đỗ-Thận, Bùi-Kỷ, Nguyễn-văn-Luận, Phạm-huy-Lục, Dương-bá-Trạc, Nguyễn-hữu-Tiến, Nguyễn-đôn-Phục, toàn là những người làm báo, làm sách ở Bắc-kỳ bây giờ, chắc các ngài cũng cho là có đủ tư cách trông nom về việc tự-điển được. Nhưng một hội-đồng đủ sành sỏi, đủ châm-chỉ đến thế nào cũng không thể dương được hết một việc to tát như thế. Chẳng qua là thu thập các tài-liệu và sắp đặt cho thứ-tự mà thôi, còn những tài liệu ấy phải nhờ cả quốc-dân giúp cho. Cho nên hội gửi giấy đạt đi các tỉnh, nhờ các quan đầu tỉnh giúp cho việc điều tra về tục ngữ ca rao, hiện có mấy tỉnh gửi về, nhưng còn chưa nhận được khắp. Lại các hội viên và người ngoài hội cũng được ít nhiều ông nhiệt tâm giúp, sau nữa trường Bác-cổ có cho hội những tài liệu của ông Oger sưu-tập ở tỉnh Nghệ năm xưa, và các nhà báo quốc-văn đều có mở một mục điều-tra về quốc-ngữ để giúp cho việc làm tự-điển. Song việc này là việc chung của quốc-dân, không phải là việc riêng của một văn-học ban của hội Khai-trí, cũng không phải là việc riêng một hội Khai trí, vậy suốt trong nước, ai có bụng với quốc-âm quốc-ngữ cũng nên giúp cho hội ta làm nên cái công trình lớn lao là hội tự điển đó.

Lại nữa, ông Phạm-Quỳnh sẽ đọc các ngài nghe mấy chữ làm thí dụ và dẫn các cách thức của Văn-học ban làm Tự-điển thế nào

Trong năm ngoái Hội ta tháng nào cũng đặt tiệc tháng, khi thì chớp bóng, khi thì dạo ca, mời cả các quí quan cùng, tập quyến các hội-viên đến dự nữa, cũng là những dịp mua vui mà lại có ích về đường giao-tế.

Ấy tình-hình Hội ta trong năm 1924 đại khái như thế.

Cái thanh-thế của Hội mỗi ngày một to. Về phần người mình thì cũng công-nhận cho là một hội đứng đắn, có thể tiêu-biểu cho cả quốc-dân được. Không những ngoài Bắc ta, mà trong Nam-kỳ cũng có nhiều các ngài thân-nào đem cái chủ-nghĩa của Hội, vui lòng quyên tiền cho Hội. Tôi về chơi Lục-tỉnh mới rồi, cũng thu được 4.000 đồng lạc-quyên cho Hội. Ấy là mới cổ-động qua trong giâm ba nơi quen biết mà thôi ; nếu đi được rộng nữa thì có lẽ còn thu được nhiều hơn. Tôi xin các ngài nhân tiện đây, đồng-thanh cảm ơn cả các ngài thân hảo Nam-kỳ đã có nhã-tâm với Hội ta như thế.

Về phần chính-phủ thì đã thừa nhận cho là một đoàn-thể lớn nhất trong nước Nam, gần được cả những người thượng-lưu tại mất trong các giới.

Quan Thống-sứ Monguillot thường sẵn sóc đến việc Hội. Quan Toàn-quyền Merlin từ ngày sang trọng-nhậm bên này đã nhiều lần tiếp chuyện các quan viên tri sự Hội, lần nào cũng tỏ lòng yêu mến cái chủ-nghĩa của Hội ta. Đầu năm nay ngài có trích trong công-khố Đông-pháp trợ cấp cho Hội ta 4.000 đồng. Buổi Hội đặt tiệc trà nghênh-tiếp ngài ở đây, ngài có đọc một bài diễn-thuyết, lời lẽ thật cao-xa, đã có đích đăng trong các báo. Cuối bài diễn-thuyết ngài có nói một câu như sau này : « Hội Khai-trí là cái then máy của sự phồn-cường nước Việt-Nam sau này. » « *L'A. F. I. M. A. peut et doit être une des chevilles ouvrières de la grandeur de l'An-nam* ».

Tôi cũng xin kết-luận bằng một câu đó, và nguyện xin anh em trong Hội gắng sức cho Hội ta làm được như lời quan Toàn-quyền đã kỳ-vọng cho ta vậy.

Đoạn rồi bàn đến những việc đã ghi trong chương-trình là tổ trình của hội-đồng kiểm quĩ về năm 1923 và lập sổ dự-toán năm 1924, việc ấn-trí viên và việc đấu-xảo.

Về việc đấu-xảo mĩ-nghệ thì hội-đồng định rằng năm nay lại mở và có hỏi ý kiến cử-tọa có nên thu tiền vào xem của hội-viên nữa không, vì việc trả tiền ấy năm ngoái sinh ra lòng hội-viên nhiều lắm. Cử-tọa phần thì xin cứ lấy tiền, phần thì xin bãi, có ông lại xin bắt hội-viên trả đắt hơn người ngoài ! Sau hết có M. Ngạc-văn-Đồng nghị-viên bàn rằng hôm khánh-thành thì xin mời tất cả hội-viên đến xem không mất tiền, còn những hôm khác thì hội-viên cũng trả tiền như mọi người. Lời bàn ấy được hội-đồng công nhận là xác đáng.

Đoạn rồi bỏ phiếu bầu 12 ông trong hội-đồng quản trị bị rút thăm bầu lại để cho đủ số 36 ông thì những ông cũ lại được bầu lại cả là :

MM. Hoàng-trọng-Phu, Trần-trọng-Kim, Lê-văn-Phúc, Bary, Ng-Thành, Vũ-ngọc-Hoành, Bùi-huy-Tín, Ng-bá-Tiếp, Hoàng-hữu-Dân, Ng-văn-Luận, Ng-qui-Toàn, Bùi-đình-Tá

Trong hội-đồng quản-trị năm nay thì có MM. Bary và Ng-bá-Tiếp là hội-viên mới thay chân MM. Phạm-duy-Tốn và Hoàng-kim-Bảng tạ thế.

Hội-đồng bàn mãi các việc linh-tinh đến 6 giờ mới giải tán.

Buổi tối sau khi tiệc tháng xong thì ông Phạm-Quỳnh là tổng thư-ký hội-diễn-thuyết về « địa-vị người dân-bà trong xã-hội nước ta » tại ngoài sân hội-quán. Ngoài các ông hội-viên thì có các bà giáo và các nữ học-sinh đến nghe đông lắm.

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 32 độ
15 giờ 37 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ ba 6 Mai 1924
S. Jean P. L.

Âm-lịch

Mồng 3 tháng tư, năm Giáp-tí

Ngày Ất dậu
Hành Thổ. Sao Thủy. Trực Định
Kỵ : Khởi học, Mộc-dục, Tài chánh, Hôi-hôn. NGHI : Tế-tự, Tiễn nhân, Quan-đới, Giá-thú. Xuất-hành, Tu tạo. Thương-lượng. An táng LẬP HA

Giá bạc. Kể từ ngày 5 Mai 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 f. 05

Quan Toàn-quyền tại Thượng-hải. — Quan Toàn-quyền Đông-pháp đã tới Thượng-hải chiều hôm mồng 2 mai.

Tối hôm sau, hồi 9 giờ, ngài ở Woosung đã xuống tàu *Jules Ferry* sang Nhật.

Phái-bộ kinh-tế đi sang trước thì ngày 2 mai đã ở Thượng-hải đi Kobé. Phái-bộ ở đó trong một tuần lễ, thì có tòa Lãnh-sự, hội-đồng thành-phố và phòng thương-mại nghênh tiếp. Phái-bộ đi thăm thương-cảng và các sở công thương trong thành-phố. Ngày cuối cùng phái-bộ có đến dự hội-đồng thương-mại và có hứa rằng sẽ cổ động giúp cho các nhà thương-mại Thượng-hoa và Đông-pháp. Trước khi từ biệt Thượng-hải thì phái-bộ có tỏ lời cảm ơn đã ở Pháp ở Thượng-hải về sự khoản đãi trọng trọng. Phòng Thương-mại có hứa rằng sẽ cổ động giúp cho các nhà thương-mại Thượng-hải dự vào một phần lớn tại Hội-chợ Hanoi năm 1924 và cuộc đấu-xảo Saigon năm 1926

Những tòa nhà mới sắp dựng. Ở thành phố sắp sửa thêm được mấy tòa nhà mới là bảo-tàng viện của trường Bác-cổ viễn-đông xây ngay tại vườn của bảo-tàng viện bây giờ ở Đồn-thủy, tòa nhà mới của trường Cao-đẳng và các tòa giấy của sở Tài-chính.

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay, tòa xử những việc sau này :

Cầm đồ không có môn-bài. — Có một tên bị thưa về việc ăn cắp ống với bạc. Sở mật-thám cho bắt, hỏi thì tên ấy thú nhận có ăn cắp cái ống với thật biện cầm cho Đàm thị-Chương bán hàng Giấy. Tức thì sở mật-thám đến tên ăn cắp lên nhà Đàm-thị-Chương khám, quả bắt được tang vật và lại tìm thấy nhiều đồ vàng bạc nữa, như là chóp nón, khuy áo, kim-tiền, kim khánh, hoa tai, sa-tích, vân vân, xét ra là đồ ấy của những người khác đem cầm cho thị ấy, mà hỏi ra thì không có môn-bài. Tòa phạt Đàm-thị-Chiêu cũng can về việc ấy thị được tha

Việc để lên tòa Đại-hình. — Việc Ng-văn-Cúc, Ng-thị-Chăm thư làm gạch. Ng-v-Truyện gác phanh sở xe hỏa, Bình-Tiên gác sở xe hỏa, Ng-thị-Giên làm ruộng, Ng-v-Thuật cu ly, Ng-v-Thang bán hàng cơm. Ng-văn-Dương cu-ly, Ng-văn-Nga tức Kinh cu ly, Ng-văn-Am tức Tuất không làm nghề gì, can về việc ăn cắp chì, cá khô và các thứ hàng khác của công-ty xe lửa Vân-nam sẽ để lên tòa án Đại-hình, vì tòa án Trừng-trị sơ thẩm không có quyền xử đoán là vì việc ăn cắp ấy là việc phạm về ban đêm mà có đông người.

Lừa đảo. Việc Ng-văn-Qui tức Lang Qui bán thuốc Bắc và Đặng-v-Lu làm bồi, bị một người tên là Ban thưa đánh lừa lấy tiền không tìm được việc làm cho, thì hoàn 15 bỏm nữa để gọi chứng thêm.

Ăn cắp của chủ. — Chu-nhi-Thêm, làm thợ sơn phải phạt 3 tháng tù về tội ăn cắp hai cái áo của chủ.

Ăn cắp tập-sự. — Một người mật-thám đi tuần bắt được tên Võ-văn-Sách 15 tuổi đu đăng đem bán một cái khăn. Nghi là của ăn cắp bắt, khi xét thì tên ấy trước còn nói quanh, sau thú nhận là ăn cắp của một người hành-khách tàu thủy. Tòa xét tên ấy bấy còn bé dại, tha cho tội ăn cắp, nhưng bắt phải giam tại nhà Trừng-trị trong 6 tháng

Còn nhiều việc nữa hoãn đến phiên tòa buổi chiều.

Auto chạy Hanoi Sơn-tây
Vũ-Tự-Đường, phố Bờ sông. Xem cáo-bạch trang thứ tư.

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ ngày chủ nhật 4 đến ngày thứ ba 6 Mai 1924.

LA FILLE DES CHIFFONNIERS
Hí-kịch chia làm hai đoạn
Do MM. Aniest Bourgeois và Ferdinand Dugué soạn
M. Henri Desfontaines đặt cách

RẠP CHỚP BÓNG PATHÉ

Chương trình từ thứ sáu 2 đến ngày thứ năm 8 Mai 1924

BI XE ĐẠP QUANH NƯỚC PHÁP
VÒNG THỨ 17

MỘT ĐÁM CƯỚI TO

CÁI VƯỜN KHOÁI LẠC
Hí-kịch chia làm bốn phần

THỜI-SỰ PATHÉ

Lời dẫn. — Sau phần thứ hai sẽ tích CÁI VƯỜN KHOÁI LẠC thì entr'acte

Muốn bán 2 cái nhà ở phố hàng Cau (Rue des Radeaux) số 20 và 11. Hỏi ngay ở đấy.
3832

Cầm xe, hàng rong và cấm ăn mày. Theo lệnh quan Đốc-lý, sở cảnh-sát vừa giao cho các linh cảnh-sát không được cho các xe tay, các hàng rong và những ăn mày được tụ họp ở những phố Chavassieux, Dominé, Henri Rivière ; Résident Supérieur Fourès, Francis Garnier.

Sở Điện-báo. — Nhà điện báo thứ hạng tại An-khê (Trung-kỳ) ray nhận gửi cả tiền bạc Đông-pháp theo như lệ có hạn chế.

Sở Kinh-tế. — M. Ngô-văn-Phú, thư-ký hạng sáu ở ngạch thư-ký kinh-tế cũ thì nay đổi đi tòng sự tại tòa lãnh-sự Vân-nam-phủ.

Thi chạy đua. — Bốn giờ chiều chủ-nhật hôm qua tại đám đất bãi cỏ trong thành có thi chạy đua thuê 1500 thước tây, chạy vòng quanh đám đất bãi ấy hai vòng vừa đúng 1500 thước. Trong những người dự cuộc thi ấy có hai người linh tập và một người linh ta kể vào bộc chạy giỏi lắm. Một người tây chạy vòng thứ nhất đã được đầu, đến vòng thứ hai chẳng may bị nắt nặng quá ngã lăn xóng xuợt ra, bắt tỉnh nhân sự mất đến non một giờ mới hồi tỉnh lại, nếu không thì cái giải quán-quân chắc về tay ấy không sai. Còn một người Tây kia chạy cũng giỏi gần bằng người trước, người trước đã ngã, thành ra được giải quán quân. M. t người linh ta chạy cũng giỏi, vớ được giải nhì. Hỏi ra thì người linh ta đó tên là Hòa, số linh 129, đáng khen thay !

Cái nạn hàng ngày. — Ngày mồng 3 vừa rồi, hồi 7 giờ, cái xe xô-tô của M. d'Argence là giáo học ngôi, do một người *chauffeur* ta cầm máy với cái xe song-mã trong có hai ông giáo sư Hiérolтz và Houtlier ngồi, đi đến ngã ba đường bờ sông và hàng Khoai đụng phải nhau. May không việc gì đến người cả, chỉ hư hỏng xe mà thôi.

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói 0. 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) học vào hộp hàu kiu, mỗi hộp hai mươi điếu. 0. 20
3697

Hội Trí-tri. — Đến tối thứ năm, mùng 8 tháng 5 tây này, hồi 8 giờ tối, ông Trần-trọng-Kim sẽ diễn-thuyết về « Tây-Sơn ».

Đến cuối tháng là thứ năm 22, quan Thượng Lê-trung-Ngọc diễn thuyết về « Cách bàn đặt một hội Nông nghiệp tương-tế hội ở Bắc kỳ ».

Xin mời các ngài hội-viên đúng 8 giờ tối hai hôm ấy vui lòng đến dự nghe ở nhà Hội cho đông.

Trí-tri hội kính đạt

Đánh nhau chí mạng. — Hồi 10 giờ sáng hôm qua, ở cạnh trại linh hoa-thị có xảy ra một cuộc ẩu đả rất gớm ghê, không biết duyên do tại sao mà một tên hung đồ cầm dao đâm hai anh em người kia thâng cả lưng ra, máu mê chảy ra đầm đìa. Hai người bị đâm đã xe ngay vào nhà thương, chẳng biết có sống được không. Nghe đâu việc đánh nhau này cũng vì cớ bạc mà ra.

Ngạch mật thám. — Người mật-thám tập sự Lê-xuân-Ý phải bãi chức kể từ ngày 11 Mai 1924 là ngày hết hạn tập sự.

(Xem trong thứ ba, cột thứ hai).

PHÒNG-THĂM-BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thuộc đệ nhất đẳng Bắc đầu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh viện Tonk. Fes. Rabat. Casablanca Port-Said rồi sang Huế.
Ngoại khoa, hóa-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.
GIÂY NÓI SỐ 236
3018.

SS 19

BẠCH-TUYẾT LƯU-NGOẠN

(*Ngoạn-linh tiểu-thuyết*)

Truyện một cô nữ-sĩ người nước Anh, học rộng tài cao, khinh thân trọng nghĩa, cảm cái ơn tri-kỷ của người yêu, mà chịu đem đa thị mình ra cho người thích chữ dầu mâu rơi thịt nát cũng chẳng quản gì đến thân. Cái nghĩa-tâm hiệp-cốt của cô, thật ngoan-cố mỹ nhân chưa ai bì kịp. Chuyện chép rất tỷ kỹ, vậy xin dịch ra để cống hiến các bạn độc-giả

PHẠM-BÙI-CẦM dịch-thuật

Mễ-nhân nói :

— Vải trắng không có đã đành, chứ cỏ-cồn măng-sét (1) cũng không có ư ?

Tư-đức nói :

— Đang đêm chạy nạn thì sẽ còn kịp đeo măng-sét với cỏ-cồn.

Mễ-nhân nói :

— Thôi thế thì hỏng rồi, cháu tôi chẳng còn trông mong gì nữa, tội nghiệp thằng bé mà thôi ! Tôi già mà lẫn cẫn, chết là đáng đời lắm !

Tư-đức nghĩ quanh nghĩ quẩn, không biết làm thế nào lấy được cái di chúc của Mễ-nhân, để giúp cho Thẩn-tử khỏi con nghiêo túng. Lại nghĩ mình với hắn cùng mắc nạn ở đây, muốn phăn không một phẩn nào sống, nếu không ai cứu, dầu có di-chúc cũng chẳng làm gì.

Bây giờ Biệt-nhi đi dựng cây nêu xong, trở về qua cửa, hai tay áo xắn lên đến vai, Tư-đức trông thấy, bỗng trong lòng có cảm xúc. Biệt-nhi nói :

— Trông ra ngoài bể chẳng thấy chi cả, lũ ta không khéo thì mục xác ở đây thôi.

Tư-đức nói :

— Có lẽ nào ! Biệt-nhi ! Cánh tay anh thích cái chi đó, anh thử đưa tôi xem nào.

Biệt-nhi bèn chìa cánh tay cho Tư-đức xem, Tư-đức thấy bèn trên thích một cái mỏ neo ; ở dưới lại thích một hàng chữ tên xát chăm trông rõ lắm.

Tư-đức hỏi :

— Anh Biệt-nhi ơi ! Ai thích chữ cho anh thế ?

Biệt-nhi nói :

— Tôi thích lấy đấy, anh em bạn tôi họ đố tôi dám cầm kim mà thích lấy, họ bảo tôi không có gan chịu được đau, tôi tức mình cầm kim thích lấy thật. Làm thân con trai mà lại không dám cầm cái kim châm vào thịt, thì còn làm người làm sao được !

Tư-đức lặng yên không nói, dợi Biệt-nhi đi khỏi rồi, bèn bảo Mễ-nhân rằng

— Mễ-nhân ơi ! Ông thử nghĩ xem không viết nắng màu thì liệu có còn cách gì viết được nữa không ?

Mễ-nhân nói :

— Chịu thôi, tôi không nghĩ ra được cách gì nữa.

Tư-đức nói :

— Có cách thức chăm cũng tiện lắm, ông không biết thích thì đã có Biệt-nhi.

Mễ-nhân nói :

— Thích chăm ư ? Nhưng lấy cái gì mà thích được ?

Tư-đức nói :

— Biệt-nhi hẳn biết thích chữ, mà thích ngay vào mình hẳn cũng được. Không có chăm thì đã có thuốc súng, ta hòa với nước.

Mễ-nhân nói :

— Giỏi thực, nữ-sĩ nghĩ ra được cách đó thì tôi chịu là giỏi thực. Nữ-sĩ thử hỏi lại hẳn xem hẳn có bằng lòng không ?

Tư-đức nói :

— Ông hãy cứ lặng yên, để tôi liệu nhời bảo hẳn.

Tư-đức bèn giật Dật-khắc đi tìm hai người thủy-thủ, khi đến cửa thì thấy hai người đang ngồi nói chuyện với nhau. Trước hết Tư-đức hỏi Biệt-nhi : có biết thích chữ không ?

Biệt-nhi nói :

— Có, lấy cái xương cá nhọn giả làm kim cũng được. Nhưng sát thuốc súng vào da thì e có độc chăng.

Nói đến đấy, trong trí bỗng sực nhớ đến một điều chi, mắt đăm đăm nhìn ra ngoài bãi bể hồi lâu mới quay lại hỏi Ước-nãi, Ước-nãi đang tựa lưng vào vách, thiu thiu ngủ gà, bai mắt đờ ra như người say thuốc. Khi nghe Biệt-nhi nói đoạn, liền phát khùng lên mà rằng :

— Đứa nào dám chực thích chữ vào lưng tôi, gớm nói để nghe nhỉ !

Biệt-nhi thấy Ước-nãi bẩn lẻn thế, không dám nói nữa, đứng dậy lẳng ra ngoài ; Tư-đức cũng lẳng đi. Giây lâu mới trở lại mà rằng :

— Anh không bằng lòng để thích chữ vào lưng anh thì thôi. Nhưng ngộ thích chữ vào lưng người khác, thì anh có bằng lòng làm chứng không ? Anh không biết chữ thì đã có người khác cầm tay cho anh, thích chữ tên anh vào dưới di-chúc, như thế thì liệu anh có ưng chăng ?

Ước-nãi nói :

— Tiểu-thư đã bảo thì tôi xin vâng. Chữ nếu cái thằng khọm già ấy thì dầu nó có chết ngay, tôi cũng mặc, tôi chẳng hơi đâu !

Tư-đức nói :

— Thế anh nhận lời với tôi đấy nhé !

Nói đoạn, bèn trở về bảo Mễ-nhân. Khi đi được một quãng thì gặp Biệt-nhi ở ngoài bãi bể về, tay xách một con cá chi, râu dài lòng thòng, đầu tựa như đầu chim anh-mẫu. Biệt-nhi thấy Tư-đức thì mừng rỡ quẳng quít lên mà rằng :

— May quá ! Vớ ngay được con nhạy, bữa nay tốt trời, thấy chú ta nằm thu đấy, nó có cái tài mực, ta lấy ra mà dùng thì tốt tuyệt. Chữ thuốc súng mà xát vào thịt thì nó thối thịt ra chữ sao được.

Bấy giờ hai người cùng đến chỗ Mễ-nhân nằm, Tư-đức bèn đem cái việc thích chữ nói cho Mễ-nhân nghe, và bảo Mễ-nhân rằng :

— Ước-nãi hẳn không bằng lòng cho thích chữ vào mình hẳn, thì biết làm thế nào bây giờ, ông Mễ-nhân ơi ! Bây giờ duy chỉ còn có cách thích chữ vào lưng ông mà thôi vậy.

Mễ-nhân nói :

— Chẳng lẽ di-chúc của tôi mà lại thích chữ vào lưng tôi thì sao cho hợp lẽ.

Biệt-nhi nói :

— Thích chữ vào mình ông, sau này hễ khi nào về thì lọt lấy đa đem về trình tòa trước-bộ, nhưng ngặt v ở đây lại không có muối, chỉ sợ lâu ngày da nó nát ra mất thôi, mà đem phơi nắng thì lại sợ da nó co lại, trông không rõ chữ.

Mễ-nhân nghe nói, trong lòng lưỡng đã quận đau. Hưởng hồ lại là người hào phú xưa nay, thì lại càng tiếc cái thân lắm, khi nào lại chịu lột da để cho người.

Biệt-nhi lại nói :

— Hay là ta thích chữ vào trán thằng Dật-khắc vậy, nhưng phải bảo cho nó biết trước, kẻo con trẻ nó sợ.

Mễ-nhân nói :

— Ừ phải đấy ! Dùng ngay thằng bé lấy là tiện hơn cả.

Tư-đức vội gạt đi mà rằng :

— Không nên. Nó là con trẻ, chịu sao nổi sự đau đớn. Thịt đa ai chẳng là người, lẽ nào ta lại nỡ làm thế, và vì sự bảo hộ tài sản cho người, mà bắt đứa bé phải chịu kim châm dao chích, điều đó sao cho phải đạo trời.

Biệt-nhi nói :

— Thôi thế thì thôi, sản nghiệp của ông cụ này là đi đời nhà ma cả.

Tư-đức nói :

— Không, nếu không có ai cả thì tôi đây xin đứng. Tấm thân bỏ liều xin liều đem trả chút nghĩa người,

(Còn nữa)

Manchette, của tay áo.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo, 15 chân-kính
Mặt số kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
2009

祥和裕
YU-WO-TSEONG
VENTE EN GROS
65, Rue des Cantonnais, 65
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu rẻ bán buôn các thứ vải xuất, hàng tốt nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ
Có sẵn cả hàng to Bắc-kỳ, như the nuppln, Hoà, lụa, sáng, quế vấn vấn và hàng Saigon như Hoà, the, vấn vấn
Nay mới có dệ các mối hàng thêm mượn đến để mối mua rộng nhỏ. Nhưng hàng nào bản hoàn toàn thật tốt, chứ không nên lỗ và không có mảo gối đi nơi khác, v hàng cao nguyên không thể có được
Quí-khách ở gần-xuôi đến bản hiệu mà mua, sẽ được tiện-lợi về sự chọn lựa và giá cả hơn là mua ở nơi khác.
Cần hành
2010 YU-WO-TSEONG

SÁCH MỚI IN

BỘ TỪ-HÁN CỬ YẾU

Nửa chữ nôm, nửa chữ quốc-ngữ

Giá bán : 0$ 60

Có đủ các lối đơn từ giấy má làm việc quan, hơn một trăm thể. Quyển *Một tam lăng*, có đủ các lối văn thơ, giá bán có $ 25. Bán tại các nhà in, hiệu sách Hanoi và hiệu Mỹ-ký, số 22, phố Cửa-đông Nam-định, mua nhiều có trừ hoa-hồng, xin viết giấy về nhà xuất bản.

M. ĐOÀN-NHỮ-KHUÊ
Số 48, phố hàng Cót, Hanoi
3825

AI MUỐN CÓ NƯỚC NUÔI VI-CHÝ NGAY Ở TRONG NHÀ

Ai cũng biết rằng nước suối Vichy có những hạt chất gì, và nước ấy dùng chữa những việc gì, đau vì, đau thận chạy, và số bệnh khác nữa, dùng nước ấy công-hiệu lắm.

Nhưng, đến lấy nước suối ấy mà phục-thuốc thì tốn kém lắm, vì vậy hiệu báo chế Montes, NHÀ BÀ CHƯỜNG, có bước thứ muối Seis Vichy có thứ chai lớn, có thứ chai nhỏ, chỉ bỏ mấy thứ muối ấy vào một lít nước đun rồi thì có nước Vichy mà dùng, chẳng lấy làm là bao.

Nên đến hiệu hỏi cho NHÀ BÀ CHƯỜNG mua muối Seis Vichy

Chó dại hay không. — Con chó cái tây của Ng-thị-Hai bán nước ở ngõ Hong-phúc cắn phải một đứa con trai là Ng.-văn-Hiên 15 tuổi ở ngón tay phải.

Người con trai ấy đã phải đưa đến sở Thú-y ngay.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Khỉ cũng hóa dại. — Hết chó với mèo, nay lại nghe nói cả khỉ cũng hóa dại nữa : sáng thứ sáu trước, có một con khỉ không biết của ai, chạy rông trong công-viên cắn phải đầu gối bên mặt một người con trai 15 tuổi, tên là Tinh, rồi trèo lên một cái cây ở vườn bên cạnh. Con khỉ ấy không bắt được nên đã phải đánh chết ngay rồi đem xác vào nhà nhốt các vật cho sở thú-y khám nghiệm ; tên Tinh thì đã đem ngay lên nhà thương chữa bệnh dại ở Hanoi.

HÀ-ĐÔNG

Đám rước kỳ khôi. — Hồi 11 giờ trưa hôm 24, ở vùng Bưởi có một đám rước rất kỳ khôi, vì là việc quỉ thần mà họ dám phô bày ra làm trò vô lễ. Đầu đám có mấy lá cờ, tiếp đến long-đình, theo sau có một mu cầm chiếc biển sơn, kế đến võ sĩ đàn ông đàn bà quần xanh áo đỏ, mang tía khăn điều, trông rất ngộ ; sau cùng có chiếc kiệu nữa. Đó là một đám rước của bọn đồng cốt, chẳng là chi, nhưng họ lại bày đặt ra lắm trò : nào đong chú tây đen, làm thằng câu ếch, một thằng ngồi bên vai hai con dĩ, nào thầy Đường cưỡi ngựa giấy, lại có thằng dây-tớ gánh cỗ theo sau, mà nó đùa pha phách, thực là những trò hi-hi, tiết mục quỉ thần.

Ở 1 Đồng cốt quảng viên, thực là gây nên một cái hại phóng đãng, hư-nguỵ cho lối dân ngu, càng ngày càng thịnh.

V. C. lai cảo

NAM-ĐỊNH

Hội kỷ-niệm bà thánh Jeanne d'Arc — Chương-trình hội kỷ-niệm bà thánh Jeanne d'Arc nay đã nhất định như sau này :

Thứ bảy 10 Mai

5 giờ chiều : Phát gạo cho kẻ khó tại trước sở Cảnh-sát.

Chủ-nhật 11 Mai

7 giờ rưỡi : Dâng lễ.

8 giờ rưỡi : Làm lễ tại nhà thờ.

Các thứ trò chơi (ở công-viên Paul-Bert) cả ngày :

Leo cột mỡ và đánh đu.

Từ 9 giờ đến 11 giờ :

Nhảy bì : giải nhất 1 đồng, giải nhì 5 hào ; giải ba 3 hào, giải tư 2 hào.

Thi lăn dưa : Treo giải có 2 đồng.

Đập nồi, treo giải 8 đồng.

Thi nhân mặt, treo giải có 1 đồng, 5 hào.

Thi trẻ con 2, 3 tuổi, khỏe mạnh và khéo nuôi, treo giải 20 đồng.

4 giờ 45 chiều :

Hội thể-thao có phường nhạc bình và hai phường nhạc của tỉnh giúp việc.

Trước sở công-chính : đánh quần.

Ở khu đất de Tonkinois : đá cầu (foot-ball), trước nhà Cercle : đánh quần.

8 giờ rưỡi : rước đèn, có 300 học-trò các trường công cầm đèn và có phường nhạc bình.

Đốt thuốc Bengale và ném trái phá.

Rước đèn : Khởi hành từ ngã tư đường Joffre và đường Clémenceau, dừng lại ở trước nhà quan chánh đốc binh và trước tòa Bốc-lý và qua hồ Paul-Bert, phố Henri Rivière, phố Maréchal Foch, phố Carreau, phố Paul Bert, đường Lamothe de Carrier.

Khi rước đèn rồi, (vào khoảng 9 giờ 15), đốt cây bông ở đường Lamothe de Carrier.

Vì đâu nên nỗi thiệt đời xuân xanh ? Việc này đã đăng trong một số báo trước, nay lại được tin đích xác là người con gái ấy ở làng Hành-thiện, phủ Xuân-trường, tên là Đặng-thị-Ngải, kết duyên với một cậu học-sinh mới được non 4 tháng. Cũng vì sự bất-bình ở trong gia-đình, dâu người chồng ngờ cho nàng có ngoại tình. Cực chẳng đã nên nàng phải một thác cho rồi để tỏ lòng trinh bạch.

Một cái án mạng khả nghi. Mới đây ở làng Hoành nha, tổng Hoành-lô mới sảy ra cái án mạng thật khả nghi. Cứ nghe những lời trình của vợ tên bị chết khai thì như sau này :

Ngày 21 ta vừa rồi lũ tên Nhung, tên Giác, tên Vận đều ở lành Hoành-nha, có mời tên Trần văn-Ngọc đến uống rượu. Trong khi dương uống rượu thì tên Ngọc nằm gục xuống giường mà bắt tỉnh nhân sự. Lúc vợ tên ấy sang đem chồng về được một lúc thì chết.

Ngay lúc bấy giờ vợ tên ấy làm đơn trình quan rằng lũ tên kia cho chồng nó uống thuốc độc ma chết.

Quan đã phái khám và còn dương tra-xét.

Hồng-Trang lai cảo

BẮC-GIANG

Dường mắc nghẽn. Đường số 172 từ Bích-động đến Cao-thượng không đi lại được kể từ ngày 4 Mai trở đi, vì phải chữa lại các cầu Sức.

YÊN-BAY

Bệnh dậu mùa. Mấy hôm nay ở mấy làng gần đây như là làng Hòa-quân và Đức-quân tổng Giới-phiên có phát ra bệnh dậu mùa.

Một bát canh năm mà thiệt đến chín mạng. Mới đây ở một làng Tuổ, có một nhà đi làm nương gặp được mấy chòm nấm mang về đưa con dâu nấu canh. Khi các người khác ở nương về đoàn dụng lại thấy canh nấm, ngỡ ăn nhiều quá, ăn xong thì cả nhà có 10 người đều lần lượt nhau mà chết, chỉ có một ông cụ già ăn ít cho nên ngắp ngoải, khi quan thầy thuốc lên thì chỉ cứu được có một ông cụ ấy thôi. Nhưng sau ông cụ ấy thấy con cái chết cả cho nên buồn rầu mà nhịn đói đến hơn mười hôm cũng đi rồi cũng chết nốt.

Than ôi ! chỉ vì không cẩn thận một chút mà đều nỗi phải thiệt đến nhân mạng. Người ta cho nấm ấy là nấm « cứt trâu », vì nó mọc ở trên phân trâu. Vậy bà con ta có mua nấm và mọc-nhĩ của người Thổ cũng nên cẩn thận lắm mới được.

H. lai cảo

THÁI BÌNH

Quan Thống-sứ đi kinh lý. — Như lời báo-báo đã nói trước, chiều hôm 1er Mai, quan Thống-sứ đã cùng với quan Maillard là thư-ký riêng của ngài xuống kinh lý tỉnh Thái-bình. Đến tỉnh hạt bến Tân-đệ quan dân hạt Thư-trì đương một cái lều trông rất đẹp, đứng đầu hạt Vũ-tiên và công-tỉnh mỗi nơi dựng một cái khải-hoàn-môn và suốt dọc đường ngài qua đều bày bái vọng. Ngài tới tỉnh lị hồi sáu giờ chiều. Trong thành-phố thì các năm nữ học-sinh mỗi người cầm một là cờ tam tài nhỏ đứng sắp hàng trước

(Xem trang thứ tư).

HIỆU
MINH-DƯƠNG
MAI-CHÍNH TỔNG CỤC
của Bông pháp Yên-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ :
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ BÌ ĐÁ
Giấy phố hàng Gà số 83

CHÈ HẢI-NGOẠI
福建泰金
茶名子獅
Chè này là thứ chè Đ... của hãng Barou, các cửa hàng đã bán chè này cho quý chức các thứ như sau này :
Ngũ-phúc, Như-Ý,
Thiên thái, Minh-thái,
Tam-hỷ, Kim-mậu.
Mấy thứ chè này rất tốt giá lại phải chăng, xin mời các ngài lại mua giúp cho chúng tôi lấy làm đa tạ
KIM-THÁI
HANOI phố hàng Ngang, số nhà 3
HAIPHONG phố Khách, số nhà 140
2101

Bột ăn PHOSPHATINE FALIÈRES đánh
Lương-thực hoàn-toàn trong hợp thuốc bổ khí-lực
Có bán tại các hiệu thuốc tây. Nếu không có thì xin viết thư cho hãng PHOSPHATINE FALIÈRES xin gửi bổ tuần không tính tiền. Nên đòi đúng nhãn hiệu.
Có trữ bán tại Paris, số 6 đường de Tasbarte

SẮP-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ hai 5 mai 1924

Diễn hai tích :

Tích thứ nhất :

BẠCH VIỄN BÁO TIN

(Toàn trèo)

Tích thứ hai :

TAM-KHÍ CHU DU

(Toàn trẻ-con diễn)

Tối thứ ba 6 mai 1924

CHIÊU-QUÂN NHẬP MỘNG

Trên người chi hỡi sắc khuynh thành ?
Ngọn bút vô tình điểm bức tranh.
Đáng ghét mưu gian thắng mắt mốc.
Càng thương phận tủi khách mơ xanh.

Bán một cái xe ô-tô « Rolland-Pilain » 12 mã lực. Còn mới chưa hề phải chữa bao giờ.

Theo như giá xe bây giờ thì bán hạ bởi đi 6.000 quan.

Hỏi tại bản quán. 3831

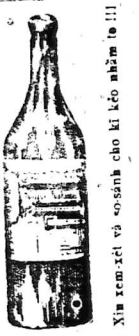
Xin mời Quí-khách xơi chè :

SINH-THÁI
SINH-THÁI
SINH-THÁI
SINH-THÁI
SINH-THÁI
SINH-THÁI
SINH-THÁI
SINH-THÁI
SINH-THÁI
SINH-THÁI
SINH-THÁI
SINH-THÁI
SINH-THÁI
SINH-THÁI

là hiệu chè Tàu tốt nhất, lâu nay xã-hội đã công-nhận.

2107

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình ấy mà ta thấy, chớ không như có mấy thứ rượu vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được.

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên hiệu Khải-định thứ ba, tàu Nật-các phụng lai chân phê rằng :

Chiếu nay đại được phòng cầu MONTES qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ để tăng ngự dùng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị giới cho qui được phòng chế-ông để tế thanh-giá.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTES
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin cam kết, theo ở trong thời hạn là bảo năm.

Số 26

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Người nhà *Phùng-húc* cầm lấy mang vào, *Phùng-húc* mở xem, thấy là thiỉnh-thiếp của *Hoa-văn-phương* mời các bạn học đến để bày cuộc thơ-văn, liền cầm bút phê ngay Tên người nhà lại đem ra trả. Khi sang đến nhà họ *Tiền*, *Tiền-lâm* thấy vậy, cũng phê chữ nhận đi ngay. *Hoa văn-phương* mừng-rỡ xiết bao, đã sắp sẵn mưu kế, định đến ngày hôm ấy thì hành-sự.

Lại nói chuyện *Phùng-húc* khi đã phê chữ vào giấy mời của *Hoa-văn-phương* rồi, lại sai người sang hỏi *Tiền-lâm* rằng :

— *Hoa* công-tử mời đến dự cuộc thơ văn, ta có nên đi hay không ?

Tiền-lâm trả lời rằng :

— Hẫn đã đến mời thì cần chi mà không đi ?

Đến ngày 16, *Hoa-văn-phương* truyền cho người nhà sửa-soạn bày tiệc. Lại sẽ ghé tai bảo *Hoa-hữu-linh* rằng :

— Nhà-ngươi gọi *Lý-khôn* vào trong vườn hoa vắng vẻ để cho ta hỏi có việc cần.

Hoa-hữu-linh[1] vâng mệnh đi ngay. Hồi lâu, *Lý-khôn* vào trong vườn hoa, *Hoa văn-phương* trao cho 50 lạng bạc mà bảo rằng :

— Ta thưởng cho nhà-ngươi !

Lý-khôn nói :

— Công-tử ban thưởng cho chúng tôi, tất có sai làm việc gì !

Hoa-văn-phương nói :

— Ta có một việc bí-mật, muốn dùng đến nhà-ngươi. Nếu nhà-ngươi làm xong thì các nữ-tỳ hầu thái-phu-nhân ta rất nhiều, ta sẽ chọn đứa nào xinh đẹp, gả cho nhà-ngươi làm vợ. Khi sự thành rồi, lại còn trọng-thưởng nữa !

Lý-khôn nói :

— Bẩy lâu tôi đội ơn công-tử, khác nào trời cao đất dày. Chẳng biết ngày nay công-tử định sai tôi làm việc gì vậy ?

Hoa-văn-phương nói :

— Ta muốn sai nhà-ngươi đi giết một người !

Lý-khôn nói :

Dẫu công-tử sai tôi giết người, tôi cũng không dám từ chối !

Hoa-văn-phương khen rằng :

— Ừ ! Có thế mới giỏi chứ !

Nói xong, sẽ ghé tai bảo thầm mấy câu. *Lý-khôn* vâng vâng dạ dạ mà rằng :

— Chúng tôi đã được hiểu !

Hoa-văn-phương trở về thư-phòng, *Ngụy-lâm-xuyên* hỏi rằng :

Sửa soạn đâu đấy rồi chứ ?

Hoa-văn-phương gật đầu. Lại nói chuyện *Tiền-lâm* sang rủ *Phùng-húc* cùng đi. Khi đến *Hoa* tướng-phủ. *Hoa-văn-phương* nghe hẫn, vội-vàng ra nghênh-tiếp, mời vào thư-phòng. Ba người cùng nhau chuyện trò cười nói rất vui-vẻ.

Khi uống trà xong, *Hoa-văn phương* nói :

— Trong anh em bạn học, đã lâu ngày chưa tụ-hội cùng nhau, nay tiểu-đệ cả gan, dám viết thiếp mời các vị đại-huynh tới đây, để cùng nhau đàm-luận.

Phùng-húc và *Tiền-lâm* đều đáp lại rằng :

— Đại-huynh đã có lòng quá yêu, khi nào chúng tôi lại dám không vâng mệnh. Bởi vậy hôm nay chúng tôi phải rủ nhau đến sớm, còn các vị đại-huynh kia, chẳng hay đã tới nơi chưa ?

Hoa-văn-phương nói :

— Chưa ! Tiểu-đệ còn đang sai người đi mời,

Nói chưa dứt lời thì *Ngụy-lâm-xuyên* ở ngoài bước vào, nét mặt tươi cười, cúi chào *Phùng-húc* và *Tiền-lâm*. Lại giả-cách cúi chào *Hoa-văn-phương* mà thưa rằng :

— Tôi không biết trong phủ hôm nay có mời khách, lại đường đột tới đây, e có điều bất tiện, vậy tôi xin cáo thoái.

Nói xong, vội-vàng quay ra. *Hoa-văn-phương* nắm tay ngăn lại mà bảo rằng :

— *Ngụy* đại-huynh đến vừa hay ! *Phùng* đại-huynh và *Tiền* đại-huynh đây đều là chỗ quen biết cũ. Hôm nay đại-huynh ở đây, thừa-tiếp giúp tiểu-đệ !

Ngụy lâm xuyên vâng lời mà ngồi xuống ghế. Bỗng thấy gia-đình vào bẩm rằng :

— Mấy vị trong thiếp mời, có người rủ đi chơi *Tây-hồ* từ sớm, đã dặn nhà trả lời rằng khi nào về sẽ xin đến ngay.

Hoa văn-phương nghe nói, giả-cách phàn-nàn mà rằng :

— Mấy vị đại-huynh ấy mới thật gàn dở, đi chơi *Tây-hồ* thì bảo người ta đợi sao cho được !

Phùng-húc và *Tiền-lâm* thấy vậy, đều đứng dậy cáo-từ mà rằng :

— Nếu vậy thì hôm nay chúng tôi hãy xin lui về, để đến hôm khác, sẽ lại sang hầu.

Hoa-văn-phương ngăn lại mà bảo rằng :

— Không thể được ! các vị đại-huynh kia đi chơi *Tây-hồ*, nhưng tất thế nào cũng phải đúng hẹn mà chóng về. Bây giờ hai đại-huynh hãy cùng chúng tôi thỉnh-thoảng uống mấy chén rượu để ngồi đây chờ các vị đại-huynh kia !

Người nhà bày tiệc, *Phùng-húc*, *Tiền lâm* *Hoa-văn-phương* và *Ngụy-lâm xuyên* cùng ngồi vào uống rượu. Uống được mấy chén thì *Ngụy lâm-xuyên* nói với *Phùng-húc* và *Tiền-lâm* rằng :

— Bẩy giờ hai ngài nên thi-hành tửu-lệnh, xin chớ ngại chủ-nhân tốn rượu.

Hoa-văn-phương nói :

Tất phải có thế mới vui !

Nói xong, liền gọi thư-đồng lấy lệnh bôn (1) và phạt-bôi (2) đem đến trước mặt *Tiền-lâm*. *Tiền-lâm* cầm lấy, *Ngụy-lâm-xuyên* cố nài-ép mà bảo rằng :

Xin ngài cứ uống trước một chén mà khởi lệnh cho.

Tiền-lâm bất-đắc-dĩ phải uống một chén để khởi lệnh. Tử đến *Ngụy-lâm - xuyên*, *Hoa - văn - phương* và *Phùng-húc*. Khi *Phùng húc* uống xong, lại phải đọc một câu văn để khởi lệnh. Uống hết mấy vòng, *Hoa-văn-phương* lại bảo *Ngụy-lâm-xuyên* phải khởi lệnh.

Ngụy-lâm-xuyên nói :

Bây giờ xin đánh *Toán* cho vui ! Hễ ai thua phải uống 3 chén rượu đầy.

Trước hết *Ngụy-lâm-xuyên* cùng *Tiền-lâm* thua, phải nống 3 chén rượu đầy. Sau đến *Phùng-húc*. *Phùng*, *húc* cũng thua, cũng phải uống rượu. Khi đến *Hoa-văn-phương*, *Ngụy-lâm-xuyên* nói :

— Nào ? Bây giờ đã đến lượt công-tử đấy !

Hoa-văn-phương nói :

— Thôi, tôi là chủ-nhân, xin chước cho sự đánh *Toán* để tôi xin chiếu lệ uống một chén rượu.

Uống xong, lại bảo *Ngụy-lâm-xuyên* khởi lệnh. *Ngụy lâm-xuyên* nói :

Tiệc vui nên phải uống say !

Số là hai người đã dụng-tâm từ trước, đồ cho *Phùng-húc* và *Tiền-lâm* một bữa rượu thật say. Khi hai chàng đã say lử rồi, *Hoa-văn-phương* mừng rỡ, liền gọi gia-đình, bảo khiêng *Phùng - húc* vào phía đông - phòng, *Tiền-lâm* vào phía tây-phòng.

Hoa-văn-phương lại bảo *Ngụy-lâm-xuyên* rằng :

— Để tôi đi gọi một đứa nữ-tỳ !

Nói xong, quay đi. Vừa đi vừa nghĩ thầm : con nữ-tỳ *Xuân-anh* kia cũng lẳng lơ lắm, âu là ta cho nó bỏ đời ! *Hoa-văn-phương* nghĩ vậy, liền gọi con *Xuân-anh*. Con *Xuân-anh* thấy gọi, vội-vàng chạy đến.

(Còn nữa)

1. Lệnh bôn nghĩa là cái bát to để reo còn Hồng-sắc mà thi hành tiêu-lệnh
2. Phạt-bôi nghĩa là cắt chén rượu để ai thua thì phải uống.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ác học-đường, xe ô tô quan Thống-sứ đi qua học-trò phất cờ, pháo nổ liên thanh; cửa tòa Sứ có một đội lính khố-xanh bồng súng chào. Khi ngài xuống xe vào tòa Sứ, quan Công-sứ cùng các quan Tây Nam và các ông nghị-viên vào chào mừng, buổi tối ngài xơi cơm tại dinh Sứ. Hôm sau quan Thống-sứ cùng quan Công-sứ, quan Tuần-phủ, quan thư-ký Maillard đi xem xét các làng cải-lương hạt Kiến-xương, Tiền-hải và Vũ-tiên, nhân tiện đường các quan đi xem đền làng Đông-xâm (phủ Kiến-xương) và xem xưởng dệt lụa, nhà làm ren làng Bộ-la và làng Niềm-hạ.

Ngài rất lấy làm vui lòng vì ngài thấy các làng cải-lương sổ sách đều được hợp lệ, đường sá chỗ nào cũng tốt, nhất là về phủ Kiến-xương. Sáu giờ chiều, quan Tuần có dẫn các viên thuộc, các nghị-viên và mấy người kỳ lão vào yết-kiến ngài tại tòa Sứ. Quan Tuần có thay lời quan dân đọc lời chúc mừng. Quan Thống-sứ có đáp lại mấy lời vắn tắt rằng ngài tiếc không đủ thì giờ đi xem xét hết các làng cải-lương, nhưng xem mấy làng thì cũng đủ biết công cuộc cải-lương ở Thái-bình đã có kết quả.

Buổi tối ngài xơi cơm tại tòa Sứ. Chín giờ có đò, cây bông ở khúc sông ngang tòa Sứ.

Bảy giờ sáng hôm 3 Mai, ngài về Hanoi, quan Công-sứ và quan Tuần-phủ đi tiễn ngài hết địa-hạt mới trở lại.

VIỆC KINH-ĐÔ

Trâu đánh đồ nhuộm. — Hôm thứ bảy 28 avril ở làng Phù-bà có người bị trâu đánh đổ ruột liền đem lên nhà thương bước thuốc, tuy vết thương nặng nhưng cũng không can gì. Nghe đâu con trâu đánh người ấy là một con trâu ở miền thượng du mới mua về, nên tanh nó dữ và nhứt là thấy ai mặc áo quần trắng thì lại đánh lắm. Nhưng con trâu ấy lắm khi những đứa chăn trâu đem cho ăn hai bên đường quan thấy người mặc áo trắng đi đủ thì thường nghênh ngổn lên rồi mà thịt rồi nảy đến đánh. lại có khi dắt nó đến lò hạ thịt khi đang đi giữa đường thì rực dây vùng chạy húc người này lang người kia. Ấy thật là những điều nên phòng thay.

Ma quảng. Ở làng Kim-lưỡng có nhà kia vừa mới làm xong một cái nhà ngói vừa lạc thành được vài hôm thì bỗng thấy gạch ném luôn đêm ngày, khi nào cũng có, mà rất là một điều rằng là nếu lấy một viên gạch đã quăng vào rồi lấy phấn viết chữ quăng lộn ra vào trong một nơi bụi rậm mà người không có thể chui vào lấy được thì trong khoảnh khắc đã thấy bên gạch ấy rêm lại rồi, vì thế mà mấy hôm nay người đến xem đông ngịt nghịt thầy bà mới rước đến chữa cũng nhiều mà chưa thấy yên, lạ thay!

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Được nhiều-ấm. — Mới đây bộ Binh tư ra rằng những tên lính mộ Nguyễn-thế-Xương Lê-văn-Doãn, Hồ-thiện-Đạt, qua giúp quí-quốc chẳng may bị thiệt mạng, nên nay nhà nước chiếu lệ cho con và em những tên ấy là tên Nguyễn-thế-Viên, Lê-văn-Viên, Hồ-thiện-Y, chức « nhiêu-ấm ».

Chưa hết đậu mùa. — Tại làng Phù-ninh, tổng Hải-cốt, huyện Yên-định, có trẻ con lên đậu mùa, và mấy đứa lên sởi.

Chết đuối vì tắm sông. — Hôm 25 avril này có đứa con gái tên Trịnh-văn-Bình là Thị-Tuất, lên 7 tuổi, ra sông tắm thế nào đến nỗi chết đuối, sau người nhà biết cho tìm xác mãi mới thấy, thì đã trình quan sở tại khám, không có thương tích chi, nên đã cho chôn.

Một đứa con nít 7 tuổi mà cha mẹ dám để cho nó đi tắm sông một mình thì thiệt là coi thường mạng người quá. Thế cho nên người ta thường nói người mình phần nhiều chỉ biết đẻ chứ không biết nuôi, cũng là phải lắm vậy.

QUẢNG-BÌNH

Quan Công-sứ thuyên-chuyển. Nhân dịp quan Công-sứ đổi ra Thanh-hoa, ngài đặt tiệc khoản đãi các hàng quan chức Âu Nam hôm 30 Avril, đến hôm 1er Mai tỉnh-đường liệt-hiền lại đặt tiệc dạ-yến để tiễn-hành ngài. Bữa dạ-yến này trọng thể lắm, quan Bố có đọc chúc-từ, biểu-dương có ý-đức quan Công-sứ đối với bản hạ và tỏ lòng quyến-luyến. Quan Công-sứ đáp lại, đại khái rằng: Ngài đối với nơi nào ấy rất có cảm-tình và cầu-mong cái thịnh-tình của hai quan tỉnh đối với ngài một cách thân-mật.

Sau cuộc dạ yến có mua hài bông và hát bội.

Độ vài ba bữa nữa thì ngài đáng-trình. Bản báo chúc ngài thượng-lộ bình an.

Nhà giấy-thép sửa lại. — Nhà Bưu-điện Đồng-hới nay chữa lại và mở rộng thêm đằng trước.

Mấy năm nay công việc nhà giấy thép tiêm nhiều hơn trước, tuy tòa nhà ấy, cũng đã to rộng, song đến nay thành ra chật hẹp.

Bây giờ mở rộng thêm một tí nữa, tưởng cũng là thích nghi lắm.

Nhà thương chánh Quảng-khê sửa lại. Nhà Thương chánh Quảng-khê nay chữa lại, kinh phí kể cũng lớn.

Mất mùa thuốc. — Mùa thuốc năm nay mất sạch, bao nhiêu ruộng bước đều thối nát hết, cảnh sắc rất đỗi tiêu-tuỵ. Mùa thuốc bị tổn hại như thế, là vì mấy tháng trước đây, trời mưa luôn luôn. Giá thuốc đã sắp cao, các nhà buôn thuốc lại được dịp thu lợi nữa.

VŨ-TƯ-ĐƯỜNG

(Gần chợ Sông Cái)

28, Quai Clémenceau, 28

HANOI

Đến ngày 1er tháng tư ta, tức là ngày 4 Mai 1924 thì lối sẽ có xe hơi chạy Hà-nội - Sơn-tây.

Hà nội, chạy 7 giờ sáng.

Sơn-tây, chạy 2 giờ chiều.

2105

Nhà Bản-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ nhật mai năm nào cũng có mở cửa tám giờ sáng.

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM

ELIXIR TONIQUE ANTICLAIREUX

THUỐC HOÀN XỔ

MỚI SANG NHIỀU

Chục xe — Săm hoa — Vòng bánh

Vải cà-cuống lợp mui — Cao-xu hơm và Cao-xu đặc, vân vân...

Hỏi giá tại Bản-hiệu

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS

SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS

7, Boulevard Bobillot, Hanoi 2099

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một lô KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhánh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Quí-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất quí, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable công các thứ hàng to lua Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi : Hiệu NAM-THỊNH

Galerie = 6 Rue des Centenaux — Hanoi 2015

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-dào : TONIQUE TONKINOIS

Từ mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tín-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-dào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị **thuốc rất rẻ tiền** và rất quí để trị các chứng bệnh như : **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, ốm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ**, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu nay đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi

RƯỢU PIPPERMINT

ĐỜI CHO ĐƯỢC HIỆU

GET!

Rượu này uống mát khan tiếng và tiện.

Làm bằng đường tin anh.

BÀ CHÚA NHỮNG CREMES BẠT-HẢ.

Pha lộn với nước, rượu Bạt-hả Pippermint uống lấy làm mát mẻ lắm.

Hàng cất ra từ năm 1796 ông **GET FRÈRES** ở thành REVEL (Tỉnh Haute-Garonne)

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hi u dâu nai)

Đã năm mươi năm nay, nhiều người rằng đã biết nước nó mạnh là một thứ bổ linh cho họ, nên họ bắt chước nó nong nường đem hòa rất cao độ rồi bỏ ngâm vào bình đựng nước, thêm thứ lắt nước lạ ông bỏ lịch gì cả, vì ai ai người ta muốn cho thuốc nên cần mà ngâm vào trong thảo thứ được thì tất phải chế tạo ra cũng giống như ngày xưa chứ ai mới được. Cách một dòng đại danh-y là quan Bác-sỹ Rabuteau ở Ba-lê, ngài đã tìm ra được thứ thuốc bổ **Dragées Rabuteau** chính thứ dâu nai) thực là công hiệu lạ lùng. Chỉ độ g rà. ép, đã đa thêm thịt, nên lực mạnh mẽ, khỏe mạnh lạ lùng, trong mình khoan k ối.

Ăn uống cổ tiêu rồi tại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả. 2105

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酩補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晚午吞啞每吞啞沒嚥醞歐喫開

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

81, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2090

CÔ THẤY CON DẤU NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền

PACHOD Frères & Cie LYON 2050

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy bệnh gân yếu, bệnh ghịp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

(HIỆU GÓ-ĐA CŨ)

RUE PAUL BERT, HANOI

Từ ngày thứ năm 1er Mai đến hết ngày mồng 10:

Bán hạ giá rao hàng

Các thứ mũ — Quần áo đàn-ông

Nước hoa, xà-phòng — Các thứ áo trong — Giầy bút sách vở

Các thứ kính và các thứ diêu — Đồ thể-thao

Đồ bạc dùng để dọn ăn — Các đồ vặt dùng trong nhà

Các thứ thuốc — Các thứ đồ sắt

Các thứ đồ điện

Tại chỗ bán vị ăn thức uống

Bán nhiều thứ quý mới sang chuyến tàu vừa rồi

BOITE POSTALE N° 40

Téléphone N° 184

Rue Tien-Tsin — MAGASINS RÉUNIS

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Certifié l'exemplaire